

Jaarverslag ICOM Nederland 2013

Algemeen

De samenstelling van het bestuur per 31 december 2013:

Janrense Boonstra	voorzitter
Rik van Koetsveld	penningmeester
Anneke Hogeweg-Bos	secretaris
Astrid Hertog	}
Arnoud van Aalst	}
Susan van 't Slot-Koolman	} leden

Het bestuur kwam in 2013 acht maal bijeen. Naast de bestuursvergaderingen waren er maandelijkse overleggen van voorzitter en secretaris. Een delegatie van het bestuur voerde zes keer overleg met het *fulfilment* bureau, dat de ledenadministratie verzorgt. De voorzitter en bestuurslid Andrea Kieskamp, de laatste ook in haar rol als projectleider, hadden in 2013 zeer regelmatig overleg met Butterfly Works voor het gezamenlijke 'Conscious Heritage' project. De Algemene Leden Vergadering van ICOM NL vond plaats in het NH Hotel/Tropen in Amsterdam op 29 mei. Deze vergadering werd gecombineerd met een Voorjaarsdag in Tropenmuseum Junior.

Leden

Eind 2013 was het aantal leden van ICOM Nederland als volgt:

	31-12-2013
<i>Categorie Individueel</i>	<i>Aantal</i>
Reguliere leden	1843
Seniorleden	313
Studentleden	441
<i>Categorie Instellingen</i>	
Reguliere leden	44
TOTAAL	2641

In ons jaarverslag over 2012 stond het totaal aantal leden op 2279. In 2013 zagen we dus een aanzienlijke groei in alle categorieën. Het aantal reguliere leden nam met 201 toe. Ook de toename van het aantal studentleden met 109 was aanzienlijk. We zijn daar zeer verheugd over. Dit geldt evenzeer de toename van het aantal musea dat in het afgelopen jaar instellings-lid is geworden. De meeste van deze musea zijn lid in de vierde categorie (met een exploitatiebudget van 1 tot 5 miljoen euro). Met 2641 leden is ICOM Nederland qua aantal het derde comité ter wereld, na Frankrijk en Duitsland.

Bestuurszaken

Tijdens de Algemene Leden Vergadering van 29 mei namen Andrea Kieskamp en Kees van den Meiracker afscheid van het bestuur in verband met het verstrijken van hun tweede en laatste zittingstermijn. Als nieuwe bestuursleden werden Arnoud van Aalst, directeur van het Museum voor Communicatie, en Susan van 't Slot-Koolman, event/projectmanager bij de Reinwardt Academie, benoemd.

Ledenadministratie

2013 was een ingrijpend jaar voor onze ledenadministratie. Na een lange voorbereiding werd in juli de online ledenadministratie ingevoerd. Dit gold zowel voor de bestaande leden als voor nieuwe aanmeldingen. Nieuwe leden kunnen zich nu alleen nog via de website van ICOM Nederland aanmelden en zijn zelf verantwoordelijk voor de juiste invoer van hun gegevens. Dit geldt ook voor de bestaande ICOM leden die hun gegevens willen muteren. De invoering van de online ledenadministratie liep parallel met de presentatie van de nieuwe website. Deze wil het bestuur echter in de loop van 2014 nog verder optuigen en van meer beeldmateriaal voorzien. Een belangrijke toevoeging bij de online gang was ook de nieuwe vorm van communicatie met de leden. Met het oog op kostenbesparing en snelheid wilde het bestuur deze vooral per e-mail gaan voeren. Op meerdere momenten is daarom al vanaf medio 2012 verzocht om de aanlevering van e-mail adressen. Eind 2013 beschikten we over ruim 2.000 e-mail adressen, nog steeds dus niet van het volledige bestand. Dit blijft een voortdurend punt van zorg. Een tweede, zeer belangrijke wijziging in de ledenadministratie betrof het verplicht stellen van een automatisch incasso bij de inning van de lidmaatschapsgelden. Het besluit hiertoe was al in de ALV van 2012 aangekondigd. De incasso-verplichting gold alle nieuwe leden en werd daarnaast dringend verzocht aan de bestaande leden. Ook hierop is een aantal keren in brieven aangedrongen. Van het totale ledenbestand zijn eind oktober 2013 in totaal 2.238 machtigingen voor het nieuwe lidmaatschapsjaar geïncasseerd. Een vervolgmil heeft dit aantal nog wat kunnen opvoeren. Eind 2013 waren er echter nog een paar honderd leden – zowel individuele - als instellingsleden – die op de oude wijze, via een eigen overmaking, wilden blijven betalen. Helaas leidde en leidt dit vaak tot flinke administratieve problemen en achterstanden, die zowel het bestuur als het *fulfilment* bureau veel tijd (en dus ook geld) kosten. Voor de betrokken leden betekent dit ook soms dat jaarzegels pas veel later verstuurd kunnen worden. De zorg van het bestuur blijft er dan ook op gericht om in 2014 waar mogelijk het voltallige ledenbestand qua inning van het lidmaatschap op automatische incasso te krijgen. Eind 2013 zag het bestuur zich geconfronteerd met de overgang naar IBAN/SEPA als gevolg van Europese regelgeving. Dit heeft niet alleen consequenties voor de rekeningnummers maar ook voor de afgegeven machtigingen. Door het uitstel van de verplichte invoering hiervan tot augustus 2014 hebben we nog enige maanden de tijd om deze overgang voor te bereiden. In een volgend jaarverslag wordt hierop teruggekomen.

ALV en Voorjaarsdag (29 mei)

De Algemene Ledenvergadering op 29 mei werd bijgewoond door het voltallige bestuur en ruim 35 leden. Tijdens de vergadering werd Janrense Boonstra met terugwerkende kracht herbenoemd tot voorzitter. Zijn tweede en laatste termijn loopt nu af in 2015. Met een dankwoord en onder applaus werd afscheid genomen van de uittredende bestuursleden Andrea Kieskamp en Kees van den Meiracker. In hun plaats traden Arnoud van Aalst en Susan van 't Slot-Koolman toe tot het bestuur. Na de nodige ingekomen stukken en mededelingen, lichtte de voorzitter het jaarverslag toe. Dit werd goedgekeurd en vastgesteld. Uitvoerig kwam de financiële situatie van ICOM NL aan de orde. Helaas was het verslag over 2012 nog niet gereed; de penningmeester excuseerde zich daarvoor. Er werden afspraken gemaakt over de te volgen procedure en de betrokkenheid van de Kascommissie. Lian The werd hierin benoemd als opvolger van Roeland Paardekoper. Zij zal samen met Judith Bartel de Kascommissie vormen voor de controle van 2013. De voorliggende begroting 2013 zal worden aangepast en later worden verspreid. De leden werden geïnformeerd over de komende online gang van de nieuwe website en het online ledensysteem (zie boven). Bestuurslid Astrid Hertog gaf een toelichting bij de opzet van de nieuwe website. Er werd vooruitgeblikt naar de General Conference in Rio, waarbij ICOM NL Renée Kistemaker voordraagt als kandidaat voor de Executive Council en Janrense

Boonstra als voorzitter van de Advisory Committee. Beide voordrachten werden overgenomen door de ALV. Tenslotte werd afgesproken dat allen zoeken naar mogelijkheden om de internationale comités beter onder de aandacht van de leden te brengen.

Na de lunch vond het middagdeel van deze voorjaarsdag plaats in het Tropenmuseum, en wel specifiek in TM Junior. Na een introductie op de nieuwe presentatie 'Mix Max Brasil' bezochten de aanwezigen deze, opgesplitst in een aantal groepen. Door het aanstekelijk enthousiasme van de gidsen en de afwisselende vormgeving ging iedereen er helemaal in op en kreeg zo een aardig voorproefje van Brazilië. Aansluitend werden de leden geïnformeerd over de laatste stand van zaken rond het '*Conscious Heritage*' project, dat ICOM NL samen met Butterfly Works tijdens de General Conference in Rio hoopt te presenteren. De geslaagde voorjaarsdag werd afgesloten met een écht Braziliaans drankje, Caipirinha.

Communicatie en publiciteit in 2013

In 2013 is gewerkt aan het opzetten en vormgeven van de nieuwe website, met de url: www.icomnederland.nl. Via de website kan men zich online aanmelden voor alle lidmaatschappen. Tevens kunnen de leden daar zelf hun gegevens controleren en zo nodig aanpassen, doordat er een beveiligde koppeling is met het ledenregistratiesysteem. De website draait daarom op een beveiligde server. Het doel van de nieuwe website en het registratiesysteem is zoveel mogelijk de handelingen rond een lidmaatschap te automatiseren. Daarnaast krijgen de leden de verantwoordelijkheid over de juistheid van hun eigen gegevens. In juli 2013 is de website gelanceerd en kregen alle leden het verzoek hun gegevens te controleren. Omdat alle gegevens direct opgeslagen worden in het registratiesysteem, beschikt ICOM Nederland over de door de leden geactualiseerde gegevens. In de toekomst wil ICOM Nederland alleen digitaal communiceren met de leden. In oktober 2013 is er een herinnering gestuurd aan leden die tot dan niet hadden gereageerd, hun gegevens te controleren. Omdat toch niet alle leden bereikt zijn, door onvolledige contactgegevens, mist nog van een groot aantal leden het e-mailadres. Een andere toevoeging op de website is het contactformulier voor leden en niet-leden, met diverse onderwerpen. Zo worden de vragen gericht gestuurd naar het relevante bestuurslid of het *fulfilment* bureau.

Bijeenkomsten en ontmoetingen

Internationaal

De belangrijkste bijeenkomst dit jaar was ongetwijfeld de General Conference in Rio de Janeiro van 11 tot en met 17 augustus. Vanuit het bestuur namen de voorzitter, secretaris Anneke Hogeweg en lid Astrid Hertog hieraan deel, evenals de in mei afgetreden Andrea Kieskamp als projectleider van het '*Conscious Heritage*' project. De voltallige Nederlandse delegatie in Rio bestond uit ruim 40 deelnemers. Naast de deelname aan de algemene vergadering en de talrijke *meetings* van internationale comités trof een groot deel van deze delegatie elkaar tijdens een door ICOM NL georganiseerde borrel op 14 augustus in de omgeving van het Conference Center in het Cidade des Artes, in de (verre) buitenwijk van Rio, Barra da Tijuca. Over het verloop en de inhoud van de General Conference zijn elders enkele (persoonlijke) verslagen verschenen, ook te lezen op de website van ICOM NL. Helaas zijn de kandidaatstellingen van ICOM Nederland niet geëffectueerd. Renée Kistemaker kwam slechts enkele stemmen tekort om in de Executive Council gekozen te worden. Ook de andere Nederlandse kandidaat, Frans Fox, voorgedragen door het internationale comité van de geld- en bankmusea, kreeg onvoldoende stemmen. Voor het

voorzitterschap van de Advisory Council moest Janrense Boonstra het in de tweede stemronde helaas afleggen tegen Suay Aksoi uit Turkije. Nederland heeft op dit moment dus geen vertegenwoordigers meer in de hoogste bestuursorganen van ICOM. Door een langer lopende procedure voor de invulling van de positie van director general binnen ICOM Parijs, was Hanna Pennock vanaf mei 2013 interim DG gedurende het gehele lopende jaar. Ook de eerste vier maanden van 2014 fungeert zij nog op deze plek. Pas per 1 mei treedt de nieuwe DG aan.

In het jaar van de General Conference waren er verder geen aparte conferenties van internationale comités. Hun bijeenkomsten vonden, voor zover bij het bestuur bekend, namelijk alle plaats tijdens de dagen in Rio. Binnen de internationale comités waren in 2013 de volgende Nederlandse ICOM leden actief:

CECA	– Arja van Veldhuizen – lid
CIMAM	– Charles Esche – lid
COMCOL	– Léontine Meijer-van Mensch – voorzitter Daniëlle Kuijten – affiliated member
DEMHIST	– Hetty Berens – vice voorzitter (stamt nog uit 2011)
ICAMT	– Jean Hilgersom – voorzitter Mario Jellema – lid
ICEE	– Marlies Kleiterp – lid
ICMS	– Dick Drent – secretaris
ICOM-CC	– Andries van Dam – co-opted member
ICOMAM	– Mathieu Willemsen – secretaris
ICOMON	– Christel Schollaardt – voorzitter
ICTOP	– Paula Assuncao dos Santos – member at large
MPR	– Jan Sas – penningmeester

Nationaal

Op 29 november vond in de bedrijfsruimte van Butterfly Works in Amsterdam-Noord een tweede *expertmeeting* plaats naar aanleiding van het project '*Conscious Heritage*'. Een eerste *expertmeeting* was georganiseerd in de aanloop naar het project, een jaar eerder op 14 december 2012. De tweede bijeenkomst werd bijgewoond door vrijwel alle bestuursleden en zo'n 30 vertegenwoordigers uit het Nederlandse en Vlaamse museumveld. Er werd teruggeblikt op de presentaties in Rio en de opgedane ervaringen en contacten. Hieronder meer over het project in 2013 en de verdere plannen.

Conscious Heritage

2013 was voor het ICOM-bestuur een belangrijk jaar. Na in 2012 geïnvesteerd te hebben in de ontwikkeling van het concept '*Conscious Heritage*', is in 2013 samen met Butterfly Works/studio Maaïke Roozenburg toegewerkt naar de internationale presentatie op de ICOM General Conference in Rio de Janeiro .

Voorbereiding van de internationale presentatie

Behalve de investering van Butterfly Works en ICOM Nederland, stelde Stichting DOEN een bedrag van €30.000 ter beschikking. De volgende stappen zijn in 2013 gezet:

- Het ontwikkelen van een logo, verpakkingen en *display* mogelijkheden door bureau Matte.
- Het uitvoeren van een *pilotproject* in samenwerking met het Tropenmuseum / Tropenmuseum Junior, Zeeuws Museum en Museum Boijmans van Beuningen. Doel: het ontwikkelen van een eerste *showcase collection*, bestaande uit zes producten, gebaseerd op het thema 'koffie, thee, suiker'.

- Het ontwikkelen van de website www.consciousheritage.com. Op deze site is het resultaat van de *pilot* te zien.

De presentaties op de ICOM General Conference

Tijdens de ICOM General Conference hebben Michiel Huisman (zakelijk directeur Butterfly Works) en Andrea Kieskamp (voormalig bestuurslid ICOM Nederland) drie presentaties gegeven. De derde presentatie maakte deel uit van een dag georganiseerd door ICMAH (International Committee for Museums and Collections of Archaeology and History). Helaas was de opkomst bij de presentaties wat teleurstellend, mede door de soms chaotische timing van de organisatie. Wel zijn internationale contacten gelegd en zijn er zinvolle adviezen gegeven. De belangrijkste vragen en opmerkingen:

- Hoe werkt het in de praktijk? Wat kost het me en wat brengt het op?
- Het verhaal is best ingewikkeld, hou het simpel!
- Goed dat jullie de conservatoren erbij betrekken
- Hoe zit het met het intellectueel eigendom?
- Prachtig idee, hopelijk komt het echt van de grond

Deze adviezen zijn meegenomen in de al eerder genoemde expertmeeting van 29 november 2013. Op deze bijeenkomst presenteerde Butterfly Works de producten van de *showcase collection*, en een model voor het uitzetten van '*Conscious Heritage*' binnen de museumwereld. Musea kunnen op verschillende niveaus insteken: van een eerste informatieve sessie over (duurzaam) inkoopbeleid tot het daadwerkelijk ontwikkelen van eigen producten, eventueel in samenwerking met andere musea. In het decembernummer van *Museumvisie* deed ICOM Nederland uitgebreid verslag van '*Conscious Heritage*'.